

An abstract painting of a landscape. The upper portion is dominated by warm, textured brushstrokes in shades of orange, yellow, and brown, suggesting autumn foliage. Below this, a central area features a mix of blue, purple, and brown tones, possibly representing a body of water or a misty atmosphere. The lower right corner shows more solid, warm-toned areas. The overall style is impressionistic and painterly.

YMPÄRISTÖT 2022

YMPÄRISTÖTOIMITTAJAT RY

Ympäristötoimittajat ry

Vuonna 1991 perustetun yhdistyksen jäsenet ovat luonto- ja ympäristöasioista kiinnostuneita, eri medioissa työskenteleviä journalisteja, freelance-toimittajia, graafikoita ja valokuvaajia.

Järjestämme keskustelutilaisuuksia, yritysvierailuja, koulutustapahtumia, toimittajamatkoja ja muuta toimintaa.

Tuomme moniäänisesti esiin ympäristöasioita niin arkipäivän tapahtumista kuin maapallon luonnonvarojen käytöstä.

Ympäristöt 2022

Ympäristöt 2022 on Ympäristötoimittajat ry:n vuosittain ilmestyvän julkaisun uusi painos.

Päätoimittaja: Pekka Virtanen

Toimituskunta: Riku Cajander, Eija Järvinen, Katja Lamminen, Tero Pajukallio, Jukka Palm, Eeva Pitkälä, Helena Raunio, Satu Räsänen, Ismo Tuormaa

Copyright: Ympäristötoimittajat ry, kirjoittajat ja kuvaajat

Kansikuvat: Tero Pajukallio
Suomaisemia Suomussalmelta ja Ilomantsista.

Muut kuvat: Päivi Arvonon, Riku Cajander, Jessica Haapkylä, Antti Koli, Markku Lappalainen, Paula Launonen, Tero Pajukallio, Jukka Palm, Eeva Pitkälä, Kari Rissa, Pekka Virtanen

Paino: Grano

www.ymparistotoimittajat.fi

Ympäristötoimittajat vierailivat Ilomantsin retkellään EU:n maa-alueen itäisimmässä pisteessä. Kuva: Tero Pajukallio

Ympäristötoimittajat 30+

Yli kaksi vuotta koronaa. Paljon sitä on pohdittu, tutkittu ja juttuja tehty. Epidemia on nostanut esiin myös ihmisen suhteen luontoon ja ympäristöongelmiin. Onko epidemia kaikessa ikävyydessään herättänyt ajattelemaan maapallon kokonaiskestävyyttä?

Kun epidemian kanssa elämiseen oli hiljalleen totuttu, tulikin maailmaan uusi kauhistus. Itänaapurimme sotatoimet Ukrainassa ovat totaalisisä hävitystyössään tuoneet toki uutta ajateltavaa myös ympäristöasioihin, mutta niistä puhuminen ja kirjoittaminen tuntuu kovin tahdittomalta pimeyden voimien jyllätessä. Vapaa, luotettava ja monipuolinen tiedonvälitys on kuitenkin ensimmäinen askel kohti parempaa maailmaa.

Ympäristötoimittajien työ jatkuu lehdissä, televisiossa, radiossa, podcasteissa ja nettisivuilla, mutta myös taiteen tekeminen, luottamustoimet, näyttelyt, esitelmät, valokuvaaminen, kirjat, kurssit ja opintomatkat kuuluvat ympäristötoimittajien työnkuvaan.

30+ vuotta

Sipoonkorvessa retkeiltiin ja vietettiin Ympäristötoimittajat ry:n 30-vuotisjuhlaa. Kuva: Pekka Virtanen

Välillä on hyvä katsella myös taaksepäin ja hämmästellä, miten monessa Ympäristötoimittajat ry on ollut mukana. Yhdistyksen ja ympäristöjournalismin historiaan ja tulevaisuuteen paneuduttiinkin kunnolla edellisessä vuosikirjassa **Kari Rissan** kokoamassa katsauksessa.

Koronasta huolimatta etäyhteyksin ja yhteen kokoontuenkin järjestettiin vuonna 2021 monia tilaisuuksia. Maaliskuussa Suomen Akatemian ja yhdistyksen yhteisessä webinaarissa Arktinen alue muutoksessa käsiteltiin aluetta ilmaston, ympäristön, geopolitiikan, talouden ja sosiokulttuurin näkökulmista. Puhujina olivat **Tuukka Petäjä, Tuija Jokinen, Teresa Komu, Olli Tahvonen, Veli-Pekka Tynkkynen ja Riikka Mäki-Koskela.**

Kesäkuussa retkeiltiin Ilomantsissa. Aiheena olivat Ilomantsin aktiivihiilitehdas, Pohjois-Karjalan soiden monimuotoisuus ja sen tulevaisuus, Vaara-Karjalan maatilamatkailun näkymät ja luonnon ennallistaminen.

Lahteen Ympäristötoimittajat matkasivat elokuussa. Matkan aikana tutustuttiin Euroopan Ympäristökaupungin taustoihin ja muun muassa Päijät-Hämeen Vesijärvisäätiöön, Salpakiertoon

Ympäristötoimittajat ry:n ansioituneet jäsenet Seppo Leinonen ja Ismo Tuormaa saivat Tiedon haravan. Kuva: Tero Pajukallio

ja Salpausselkä Geoparkin kohteisiin. Ympäristötoimittajien 30-vuotisjuhlaa vietettiin Sipoossa Hindsbyn kylätalolla. Sitä ennen tehtiin retki Sipoonkorven kansallispuistoon **Hannu Ormion** opastamana.

Juhlavuotta vietettiin syys- ja lokakuussa myös Heurekassa Yhä täällä -valokuvanäyttelyllä, josta poimintoja on mukana myös tässä julkaisussa. Glasgow'n Ilmastokokoukseen osallistui useampikin yhdistyksen jäsen. Siitä tässä julkaisussa raportoi Ympäristötoimittajien puheenjohtaja **Katja Lamminen**. Yhdistyksen sihteeri **Satu Räsänen** kertoo marraskuun Ympäristöjournalismin päivästä Päivälehdessä museossa ja kävipä yhdistyksen edustaja Dubain maailmannäyttelyssä, josta tässä julkaisussa katsaus. Oma koulutusta järjestettiin podcastien tekemisestä.

Ympäristötoimittajat ry on nyt 30+vuotias. Ympäristöasioihin keskittyneitä tahoja on toki ollut aikaisemminkin esimerkiksi Journalistiliiton ympäristöjournalismin jaosto, jonka jatkumoa yhdistyksemme on. Yksittäiset toimittajat ovat olleet myös hereillä. Helsingin viemäri- ja vesiongelmissa kirjoitettiin jo 1800-luvulla. Ympäristöjournalismin päivänä vuonna 2016 dosentti **Simo Laakkonen** nostikin esiin, kuinka tärkeää

Ympäristötoimittajia osallistui marraskuussa Cursorin järjestämälle Kotka-Haminan seudun ja Loviisan retkelle tutustuen muun muassa Merikeskus Vellamoon. Kuva: Tero Pajukallio

juuri (ympäristö)toimittajien työ on ollut ongelmien esiin nostajana ja osana ympäristöhistorian tutkimusta.

Ympäristötoimittajat mielletään usein vain epäkohtien esiin nostajina. Aihepiireihimme kuuluu kuitenkin vahvasti ja laajalla otteella koko luonto ja ympäristö, kulttuurimaisema, tieteen luontonäkemykset, luontokulttuuri, ympäristökulttuuri, avaruus ja paljon muuta ennen ja jälkeen alkuräjähdyksen.

Erinomaisen katsauksen ympäristöasioiden laajaan piiriin luo ympäristötoimittaja **G. A. Porthan** Suomen ensimmäisessä sanomalehdessä jo 250 vuotta sitten. Ruotsinkielisen Åbo Tidningar -lehden (1/1771) kirjoituskehotus toivottaa tervetulleeksi maanmiesten, talouden ja elinkeinojen asioita koskevia kirjoituksia niin että totuuden vahvoin säikeisiin sekoittuu kauneutta ja että se kaksinkertaisin voimin hallitsisi sydämiä ja toisi esiin luontoa huviksi ja hyödyksi.

Pekka Virtanen

Jos haluat maalata luonnon loiston värikylläisesti, kuvaa Pohjolan vuoria ja lumipeitteisiä tuntureita ja kesäasussaan kukoistavia syviä laaksoja silloin, kun kirkas auringonpaiste ei iltaa tunne lainkaan; suurta aavaa merta, joka kaartaa maatamme, ja jonka mainingit murtuvat luotoihimme; kuohuvien virtojen kulkua, kun ne pyrkivät kohti meren aaltoja ja kohtaavat matkallaan välkkyviä kalajoukkoja; korkeita putouksia, jotka lakkaamatta kohisevat, joita talven ankara mahti ja pakkasen uhka eivät kosketa, joissa vesi kiihkeästi syöksyy jyrkiltä kalioilta ja joissa lohi turhaan ponnistaa voimansa hyppyyn; monilukuisia järviä, jotka ovat maamme painanteisiin sijanneet aalloilleen leveän vuoteen, joiden nähdään huuhtovan kelpo rantaa ja iloisia saaria ja tarjoavan kauneimman näyn, minkä silmä on koskaan nähnyt; synkkien metsien sylin, josta riistaeläinten arka joukko turhaan etsii turvaa ihmisen väkivallalta ja juonilta; laajaa hedelmällistä kamaraa, joka on kuin tarkoitettu palkitsemaan viljelijän raadannan ja tyydyttämään valtakunnassa vallitsevan puutteen. Luonnon antelias käsi ei ole halunnut meitä sivuuttaa, mutta luonto tahtoo ahkeruuden ja järjen apua; kun innokkaasti huolehdimme maamme hyvinvoinnista, kun kansamme saa rauhan suojassa kasvaa suuremmaksi, kun arvokkuutemme lomittuu hilpeyttä ja vakaassa povessamme henkii vapaudentunteen rinnalla kunioitus kuningasta ja lakia kohtaan, silloin kirkastuu meille onnen ja ilon päivä.

G. A. Porthan

YMPÄRISTÖTOIMITTAJAT 30+

Ympäristöt 2022

- 1 Ympäristötoimittajat 30+
- 6 Sisällys
- 8 Katja Lamminen: Ilmastotyö sodan ja taudin jaloissa
- 12 Pekka Virtanen: Kestävää kehitystä? Dubain EXPO 2022
- 31 Satu Räsänen: Ympäristöjournalismin päivä
- 35 Yhä täällä

Julkaisussa mukana

Arktinen keskus
Encore Ympäristöpalvelut Oy
Energiateollisuus ry
Finanssiala ry
Finavia Oyj
Fingrid
Forum Virium Helsinki
Gasum
Green Building Council Finland
Ilmarinen
Helsingin Satama / Port of Helsinki
Hill and Knowlton Finland Oy
John Nurmisen Säätiö
Joutsenmerkki / EU-ympäristömerkki
Kaupan Liitto
Kauppakeskus Sello
Kemijoki Oy
K-Ryhmä
Kuusakoski Oy

YMPÄRISTÖTOIMITTAJAT 30+

Liikenne ja viestintävirasto TRAFICOM
Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry
Metsä Group
Metsähallitus
Metsäteollisuus Oy
Motiva
Suomen kuitukierrätys Oy
Nordkalk Oy Ab
Novosan
PALPA
Pohjolan Voima
Transval
Pohjoismaiden Investointipankki NIB
Rakennusteollisuus RT
Rudus Oy
Ruokatieto Yhdistys ry
Sinebrychoff
Suomen Akatemia
Suomen ammattijärjestöjen keskusliitto SAK
Senaatti-kiinteistöt
SOK / S-ryhmä
Suomen itsenäisyyden juhlarahasto Sitra
Suomen Pakkauskierätykset RINKI Oy
Suomen Uusiomuovi Oy
Tradeka
Tomra
UPM
Uudenmaan liitto
Vaisala
Valio
Vuokon Luonnonsuojelusäätiö
Vesilaitosyhdistys VVY
Wärtsilä

Ilmastotyö sodan ja taudin jaloissa

Eri puolilla maailmaa järjestettyjen Ilmastokokousten lopputulemat tuppaaivat olemaan termeineen kuivia kuin kärähtänyt peltomaa. Mikä ihmeen Pariisin sääntökirja tai markkinamekanismit? Kuulostavat teknisiltä ja arkea koskettamattomilta.

Neuvoteltavien artikloiden painoarvo mitataan kuitenkin jokapäiväisessä elämässämme. Kannattaako Etelä-Suomessa asuville lapsille enää opettaa hiihtoa? Mitä tapahtuu ruuan- ja puuntuotannollemme? Kenen kämppä tulvii parinkymmenen vuoden päästä?

Pohjoisen ihmisen on vaikea asettua eteläisessä, uppoavassa saarivaltiossa asuvan tai kuivuudessa ja kuumuudessa nääntyvän afrikkalaisen sandaaleihin, kun ilmaston lämpenemisen vaikutukset eivät vielä kutittele omia jalkoja. Draamaa on kuitenkin luvassa, jos suurpäästäjät eivät kunnostaudu.

Siinä, nouseeko ilmastomme lämpötila puoleltoista asteella vai kahdella, on vissi ero. Tällä hetkellä lämpötila on noussut jo 1,1 astetta esiteollisesta ajasta ja se tutaan monin paikoin: tulvia, hirmumyrskyjä, ruuantuotannon heikkenemistä, metsätuhoja.

Katja Lamminen
päivittämässä päivän
ympäristöuutisia.
Kuva: Tero Pajukallio

Lasten ääniä Glasgow'n ilmastokokouksessa.

Kuva: Tero Pajukallio

Marraskuussa Glasgow'ssa pidetyn ilmastokokouksen neuvottelujen vettyminen oli pettymys EU:lle. Kokouksen loppupäätelmään ei saatu kirjattua fossiilisista energialähteistä ja niiden tuista luopumista.

Sen sijaan saatiin kirjattua, että tehottomista tuista on luovuttava. Esimerkiksi Intia ja Kiina kuitenkin kokevat fossiilisten energialähteiden tuet tehokkaiksi ja muun muassa Intia vetoaa siihen, että länsimaat ovat saneet rauhassa rakentaa hyvinvointinsa fossiiliselle energialle. Olisi reilua, että kehittyvät maat saisivat jatkoaikaa saastuttamiselle, kun länsimaissa pyristellään irti vanhasta maailmasta. Sinänsä ymmärrettävää mutta erittäin vahingollista ajattelua.

Länsimaiden tehtävä olisikin nyt tukea vastahan-
kaajia energiamurroksessa kohti vihreämpää elämäntyyliä.

Ilmastokokouksessa jaettavat koronatestipakkaukset oli valmistettu Kiinassa. Luultavasti vähintäänkin joka toinen ostamamme hyödyke, elintarvikkeet pois lukien, on valmistettu Kiinassa.

On peiliin katsomisen paikka. Ehkä Kiinalle pitäisi luvata, että maksamme halvoista laitteistamme ja kasvomaskeistamme hieman ekstraa, jos ne tuotetaan vihreällä energialla. Tarvitaan kannustimia, ei pelkkiä kieltoja.

Onneksi kaikki muutokset eivät riipu valtioista. Yrityksillä ja kuluttajilla on myös valtaa. Sijoittajien raha kulkeutuu yhä enemmän vihreisiin hankkeisiin.

Yksi Ilmastokokouksen kokoontumissaleista.

Kuva: Tero Pajukallio

**Glasgow'n katu-
näkymiä.** Kuva:
Tero Pajukallio

Kuluttajat puolestaan voivat jatkossa katsoa, onko heidän ostamansa halpa killutin ”Made in China” vai tuettaisiinko sen sijaan kestävämpää tuotantoa niin ilmastoon kuin laadunkin kannalta.

Ostotilanteessa voi kysyä, missä ja millä tämä on tuotettu ja pohtia, tarvitsenko todella tätä. Nyt länsimaat lähettävät ristiriitaisia viestejä Kiinalle. Ostamme kyllä varauksetta kaiken, mitä ikinä keksitte valmistaa, mutta ”soo soo, ilmasto lämpenee”. Ei ihme, ettei moinen talousmahti taivu kerran vuodessa ilmastokokouksissa heristeltävien sormien alla.

Seuraava ilmastokokous järjestetään kuluvan vuoden lopulla Egyptissä. Saa nähdä, onko ääni kellossa muuttunut ja saadaanko maiden päästövähennystavoitteita nytkäytettyä taas piirun verran kunianhimoisemmiksi. Huomiota ilmastotyöltä vievät niin koronapandemia kuin Euroopassa syttynyt kohtuuton sotakin. Maailmalla on taas valitettavasti muuta ajateltavaa.

Erilaisia virtuaalimaisemia maailmannäyttelystä löytyi kymmenittäin.

Kuvat: Pekka Virtanen

Pekka Virtanen

Kestävää kehitystä Dubain EXPO 2022

Lokakuussa 2021 avautui Dubaissa koronan takia vuoden myöhästyneenä maailman ykköstapahtuma, maailmannäyttely Expo 2020. Avajaissanat olivat optimistiset ja kohottavat. Ko-ko maailmaan, juhliwaan Emiraatteihin ja maailmannäyttelyyn viitaten Arabiemiraattien suvaitsevaisuuden ja rinnakkaiselon ministeri **Sheikki Nahayan Bin Mubarak** puhui rakentavasti paremmasta maailmasta, rauhasta, armeliaisuudesta, veljeydestä, kulttuurista ja kirkkaammasta tulevaisuudesta kaikille. Ympäristökin mainittiin, olihan maailmannäyttelyn yksi pääteema kestävä kehitys.

Mutta maailman tilanne kääntyiikin kallelleen. Puoli vuotta avajaisten jälkeen oli etäyhteyden päässä mielenkiintoista seurata päättäjäisseremoniaa. Sodasta ei mainittu sanaakaan, ja hiukan vaivaantuneena katselin myös päättäjäisseremonian ilotulitusspektaakkelia, yhtä maailman suurimmista ikinä. Kun koko näyttelyn teemana oli ”Sustainability, Mobility and Opportunity”, olisikohan spektaakkelitulituksen sijaan voinut keksiä jotain muuta näyttävää.

Ruotsin paviljonki The Forest.

Ympäristöön liittyviä kysymyksiä nousi Expon kävijän mieleen paljon. Kun näyttelyissä tuotiin vahvasti esiin kestävä kehitys muoviongelmiseen, niin olisi ollut hyvä ulottaa siitä jotain myös Dubain katutasolle. Kaupassa kun osti kynän tai jäätelötuutin, sujautettiin se kysymättä isoon ja jykevään muovipussiin nopeammin kuin ehti reagoida. Oma reppukin oli siinä jo avoimena. Expoon osallistujille suunnattuna taustamateriaalina oli kyllä tuhti paketti tietoutta, joka kertoi kestävä kehityksen osista koko hankkeessa. Näkyvänä esimerkkinä oli juomapisteet, joissa kävijät voivat täyttää juomapullonsa.

Näyttelyissä ympäristöasiat olivat säännönmukaisesti mukana, vähintäänkin taustalla. Sustainability-alueella johtolankana oli kohdennetusti kestävä kehitys, mutta kyllä tuhannet mukana olleet yritykset ja tahot muistivat muuallakin aina mainita ympäristön. Kauniiden maisemien ja pehmeiden sanojen lisäksi olisi kyllä kaivannut pari kunnolla vastakarvaista kannanottoa, mutta tietenkin maailmannäyttelyiden luonne vaatii pehmeämmän kerrontatavan. Tiukka Expo-organisaatio piti siitä huolen ja varmaan myös isäntämaa omasta puolestaan. Muutenkin kestävä kehitys ja Expon tapainen konsepti on vaikea yhdistelmä: maankäyttö, rakennelmien tekeminen ja purkaminen, näyttelyalueen infra, kävijöiden lentomatkat jne. herättävät kysymyksen tapahtuman todellisesta kestävyydestä.

Kulttuurin ja kulinarismin iloja

Dubain Expon anti ei keskittynyt vain näyttelyihin. Yli 10 Seurasaaren kokoisen alueen tunnelmaa ryydittivät lukuisat päivittäiset eripuolille aluetta sijoittuvat viihdetapahtumat sirkuksesta maailmantähtien konsertteihin. Nälkää ei tarvinnut nähdä, sillä saatavilla oli tuhansia erilaisia kulinaristisia herkkuja kärrytasolta luksusravintoloiden tarjontaan. Erilaisia ruokakatahtumia oli sadoittain, eko-vege-biosisältöisiä myös. Mutta paljon puhetta oli myös ruokakriiseistä.

Omanin paviljonki on esimerkki Expon wau-arkkitehtuurista.

Expo on ollut kohtauspaikkana korkean tason poliittisille keskusteluille, liikeneuvotteluille, kauppasuhteiden solmimiselle. Lisäksi tuhannet tietoiskut, seminaarit, konferenssit ja teemapäivät ovat nostaneet esille monia tärkeitä ympäristöönkin liittyviä teemoja. Moni seminaariluontoinen tapahtuma ja tietenkin näyttelyosio oli luonnollisesti suunnattu enemmän isäntämaan ja lähialueiden tiedon ja kaupankäynnin tarpeita ajatellen. Esimerkiksi Hollanti esitteli vesi- ja viljelykäytäntöjä, joita se pakostakin on joutunut jo pitkään kehittämään omia tarpeitaan ajatellen.

Koronasta huolimatta yleisöä riitti

Kuudessa kuukaudessa Dubain Expossa kävi lähes 25 miljoonaa ihmistä. Suomessa tätä maailmannäyttelyä ei kovin näkyvästi noteerattu, alkuaikoina ehkä tiukka koronakontrolli-kaan ei ollut potentiaaliselle menijälle mieleen. Mutta katsottavaa kyllä oli. Kaiken nähdäkseen olisi helposti voinut juoksennella useamman viikon pelkästään näyttelyjä ja kulttuuritapahtumia ihmetellen.

Kun Ympäristötoimittajat teki vuonna 2015 matkan Milanon Expoon, ihmeteltävää riitti silloinkin. Valtaisia Expo-

tapahtumia on vaikea verrata, mutta ainakin digiluovuus on selvästi lisääntynyt. Yhtäällä kymmenet ja taas kymmenet heijastuspinnat liikuttivat kulkijaa luonnossa, veden alla, kaupungeissa ja avaruudessakin. Sähköttä, valoja, ääniä, sumua, avautuvia möykkyjä, tärinää ja liikettä, interaktiivisesti tai ilman. Sinänsä vetovoimaisten ja silmissä vilistävien toteutusten äärellä jäin kuitenkin usein miettimään, olivatko ne vain itsetarkoituksellisia huomionkerääjiä.

Uudenlaisilla kastelujärjestelmillä säästetään vettä lähes 70%.

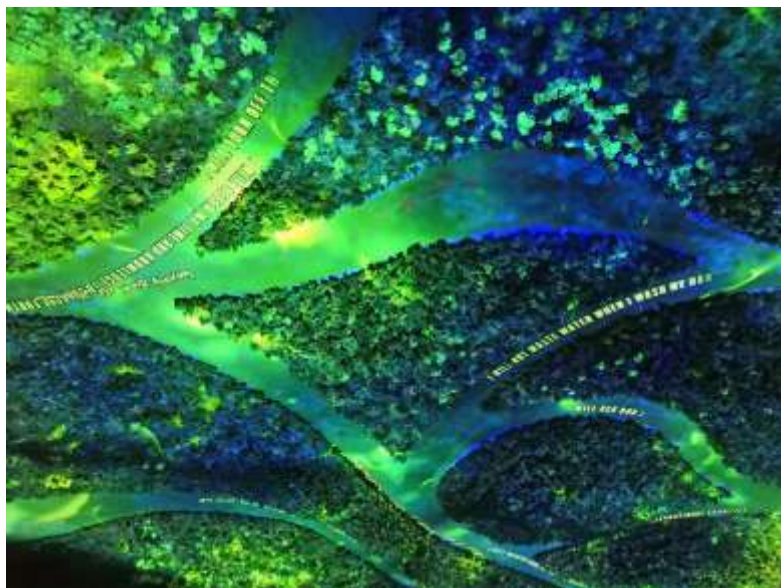
Suomen paviljonki erottui edukseen

Suomen paviljonki oli edukseen, kuten monesti aikaisemmin. Mukana yrityksistä olivat esimerkiksi Kone, Nokia, Fiskars, Wärtsilä, Fortum, Valmet, Isku ja Finnair, jotka näyttelyosueiden lisäksi pitivät kohdennettuja yritystilaisuuksia. Sitra toi esiin Suomen kansallista kiertotalouden tiekarttaa, jossa syvyyttä on enemmän kuin Expon monissa melko yleisluontoisissa ympäristöpläjäyksissä yhteensä.

Positiivisuus ja onnellinen tulevaisuus tulivat Expossa korostuneesti esiin. Suomen paviljongin teemaa esitteli muun muassa ulkoministeriön sivusto yleisotsikolla ”Sharing Future Happiness”. Alateemoja olivat kiertotalous, kestävä kehitys ja innovaatiot. Keskeisinä onnellisuuden tukipilareina ovat toimivuus ja hyvinvointi, luonto, kestävä kehitys sekä koulutus ja osaaminen.

Samaan tähtäsivät koko Expon päätöspuheen sanat toivottaen kestäväää kehitystä, turvallisuutta ja parempaa maailmaa kaikille.

Haasteita siis riittää niin Suomessa kuin koko maailmassa.

www.expo2020dubai.com

Ympäristötoimittajat seuraamassa Ympäristöjournalismin päivää Päivälehdessä museossa. Kuva: Pekka Virtanen

Satu Räsänen

Ympäristöjournalismin päivä: Luontokatoa ja ilmastonmuutosta

Ympäristötoimittajat ry kokoontuu säännöllisin väliajoin pohdimaan ympäristöjournalismia ja sen tilaa. Marraskuussa 2021 tapahtuma järjestettiin yhdistyksen 30-vuotisjuhlaseminaarina Päivälehdessä museossa. Päivän aikana pohdittiin metsä- ja suoluonnon hupenemista, toimittajien vastuuta ja ammattitaitoa ympäristöuutisoinnissa sekä kuultiin piskuisen Iin kunnan ihmeellisistä ilmastosaavutuksista.

Metsäluonnosta on suuri huoli

Vaikka maamme puuston kasvu ja määrä on suurempaa kuin koskaan, ei metsäluontomme voi hyvin. Luonnonvarakeskuksen tutkimusprofessori **Raisa Mäkipää** painotti esitelmässään ”Mitä tapahtui metsäluonnolle?”, että metsien käyttö ei ole kokonaisestävää. Monissa Etelä-Suomen maankunnissa korkeat hakkuumäärät vähentävät jo tulevia hakkuumahdollisuuksia eli puuntuotannollista kestävyyttä. Kohti kokonaisestävyyttä päästäisiin, jos jalostusaste nousisi ja pienemmästä puumäärästä tuotettaisiin enemmän.

Metsämme ovat hiilinieluja, mutta suometsien ojitetusta maaperästä karkaa hiiltä ilmakehään. Turvemailla olisi siirryttävä jatkuvapelliteiseen kasvatukseen, jolloin kunnostusojituksista voidaan luopua. Näin pohjaveden pinta pysyy korkealla ja hiilipäästöt maaperästä pienenevät. Myös kiintoainetta ja ravinteita huuhtoutuu vähemmän vesistöihin, kun ojia ei kunnosteta.

Tehometsätalouden seurauksena ihan tavallisetkin metsälajit ovat taantuneet. Mustikan peittävyys on pienentynyt valtavasti 1950-luvulta 1990-luvulle, sillä varpukasvina se kärsii päätehakkuista ja maanmuokkauksesta. Tänä vuonna mustikan peittävyyttä inventoidaan jälleen 25 vuoden tauon jälkeen. Maanmuokkausmenetelmissä on sentään tapahtunut kehitystä viime vuosikymmeninä, kun äestyksestä on siirrytty mätästykseen.

Ympäristöjournalismin kaksi sukupolvea

Seminaarissa saatiin katsaus ympäristöjournalismin kehitykseen pitkällä aikaperspektiivillä, kun kaksi eri sukupolven journalistia kertoi työstään.

Vapaa toimittaja **Ismo Tuormaa** on uransa aikana todistanut luontokadon ja ilmastonmuutoksen etenemistä, mutta myös luonnonsuojelun nousua marginaalista valtavirtaan. ”Luonto tuli kaapista” -esitelmässään Tuormaa painotti, että luontokadon estäminen on myös taloustoimittajien ja poliitikoiden toimittajien harteilla. Kestävä talous edellyttää luonnon hyvinvointia, ja maailmaa muutetaan poliittisella ohjauksella.

Tuormaa peräänkuulutti toimittajilta myös biologian perusosaamista ja juttuja ekologisesta jälleenrakentamisesta – soiden ennallistamisesta, ekologisen jatkumon luomisesta rakennettuihin vesistöihin, kestävästä maataloudesta ja työllisyydestä sekä uusista energiaratkaisuista.

Toimittaja **Petja Pelli** aloitti viime syyskuussa vuoden pestin luontokadon kirjeenvaihtajana Helsingin Sanomissa. Pelliin tehtävänä on kertoa lukijoille maailmanlaajuisesta lajien ja luontotyyppien vähenemisestä ja muutoksista lähiluonnossa mutta myös onnistumisista luontokadon torjunnassa.

Iin ilmastotoimille mainetta maailmalla

Iin kunnanjohtaja **Ari Alatossavan** puhe seminaarin lopussa nostatti toivoa ympäristöahdistuksen rinnalle. Vuosina 2007–2018 Iin kunta pienensi hiilipäästöjään 68 prosenttia. Jos yksi pieni kunta pystyy näin mittaviin ilmastotoimiin, mikseivät siihen kykenisi muutkin?

Iissä on pitkään tehty määrätietoista työtä hiilipäästöjen pienentämiseksi ja kestäväen elämäntavan edistämiseksi. Lasten ja nuorten ympäristökasvatus on herättänyt positiivista huomiota niin kotimaisissa kuin ulkomaisissa medioissa: BBC:n ohjelma ”New Generations of Climate Heroes” keräsi kolme miljoonaa katsojaa.

Kaikki kunnan koulut ja päiväkodit ovat mukana ohjelmassa, jossa tavoitteena on vähentää veden ja energian kulutusta. Kunta maksaa kouluille 50 prosenttia säästetyistä energiakustannuksista, ja lapset saavat päättää, mihin palkintorahat käytetään.

Päästövähennysten onnistumisen taustalla on huolellinen suunnittelu, mittaaminen ja dokumentointi. Kunnalle on laadittu resurssiviisauden tiekartta, joka viitoittaa polkua kohti kestävää elämäntapaa. Energiantuotanto ja energian säästö, liikenne, kestävät julkiset hankinnat ja kierrätys on mietitty kunnassa tarkkaan.

Iissä energiaa jauhaa 56 tuulimyllyä, ja rakenteilla on saman verran lisää. Ijoen vesivoimalaitosten kanssa ne tuottavat uusiutuvaa energiaa reilusti yli kunnan oman tarpeen.

Petja Pelli kertoi työstään ympäristötoimittajana.

Kuva: Tero Pajukallio

Tuulivoimalat ovat tuoneet kunnalle myös yli sata uutta työpaikkaa.

Iijoen vesistöalueelle laadittiin muutama vuosi sitten vesistövisio. Visiota toteuttaa Iijoki-sopimus, jonka tavoitteena on tehdä mittavia kunnostus- ja ennallistamistoimia alueen vesistöissä sekä palauttaa vaelluskalayhteydet koko Iijoelle.

Iin ilmasto-ohjelma on tehnyt kunnalle monin tavoin hyvää. Uusien työpaikkojen ja mediahuomion lisäksi kunnan imago on kohentunut, ja kunta houkuttaa uusia asukkaita.

YHÄ TÄÄLLÄ

Ympäristökuvia Heurekassa
17.9.–24.10.2021

 Heureka

Ympäristötoimittajat ry

Muotoilu: Kari Laitinen

Yhä täällä

Monimuotoisuus, elonkirjo, on luonnon terveyttä, sen vastustuskykyä häiriöitä kohtaan.

Korennon hennon siiven näkyminen puun takaa, linnun laulu, metsän puiden vehreys tai kuva valaan puhalluksesta arktisella merellä vakuuttavat meidät yhä uudelleen, että siellä se vielä on. Luonto.

Kuitenkin joka yhdeksäs Suomen luonnon eliölajeista on uhanalainen, ja uhanalaistuminen kiihtyy koko ajan.

Monimuotoisuuden kato ei näy helposti. Se etenee kulki-
jan katseen ulottumattomissa. Metsien hakkuut, soiden perkaaminen ja kaupunkien rakentaminen vaikuttavat kuitenkin aina kaikkein pienimpien eliöiden verkostoihin saakka. Jotta osaisimme suojella luontoa, meidän täytyy ymmärtää mitä teemme, meidän täytyy nähdä selvemmin.

Näyttely Yhä täällä avaa silmämme elonkirjon kauneudelle, mutta myös luonnon uhkille.

Näyttelytyöryhmässä Riku Cajander, Tiina Harpf, Tero Pajukallio, Jukka Palm, Eeva Pitkälä, Kari Rissa ja Pekka Virtanen.

Kuvat: Päivi Arvonen, Riku Cajander, Jessica Haapkylä, Antti Koli, Markku Lappalainen, Paula Launonen, Tero Pajukallio, Jukka Palm, Eeva Pitkälä, Kari Rissa, Pekka Virtanen

Esite: Kari Rissa

Näyttely tilattavissa: tero.pajukallio@diaidea.fi

Edessä elämä. Merikotkan säilyminen on luonnonsuojelun menestystarina.
Markku Lappalainen. Kemiönsaari 2017.

Ritariperhonen munii. Kesällä 2021 oli runsaasti perhosia johtuen mm.
lumisesta talvesta sekä lämpimästä kesästä. Antti Koli. Helsinki 2021.

Ruskosammakko kutupaikallaan. Suurin osa roskista on muovia. Merten muoviroskista jopa 80 prosenttia kulkeutuu maalta. Jukka Palm. Raisio 2013.

Räkättirastas tähyää. Aloittelevan lintukuvaajan keväinen otos Vartiokylänlahdelta. Paula Launonen. Helsinki 2021.

Happea keuhkoihin. Kaksi ryhävalasta hengittää Ilulissatin Jäävuonossa. Jäätikön reuna ylläpitää monimuotoista meriekosysteemiä. Jessica Haapkylä. Grönlanti 2018.

Jäät vähenevät. Ilmastomuutoksen aiheuttama jäiden väheneminen voi haitata monia lajeja, kuten valaita, merilintuja ja kaloja. Riku Cajander. Grönlanti 2018.

Egyptin läntisellä aavikolla pilvet ovat harvinaisia, sade vielä harvinaisempaa - sadetta saadaan paikoin vain muutamien vuosikymmenien välein. Päivi Arvonen, Egypti 2014.

Kiveä rapautuu irti kalliosta. Huippuvuorilla löysät maamassat, jotka ikirouta on pitänyt kiinni, lähtevät liikkeelle ja aiheuttavat ongelmia. Eeva Pitkälä. Huippuvuoret 2018.

Sammaleinen kuusikko. Harvennetut talousmetsät ovat useimmiten yksilajisia puupeltoja. Kari Rissa. Salo 2020.

Mineraaleja peruskalliossa. Jällivaaran kaivoksesta saadaan louhitua lukuisia eri mineraaleja. Tero Pajukallio. Ruotsi 2016.

